

การพัฒนาารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

The Development of Academic Administrative Model for Schools
under the Provincial Administrative Organization in North Eastern
Provincial Cluster of Under part I

สุชาติ วิริยะ¹

ศ.พล.ต.ต.ดร.เกียรติพงษ์ มีเพียร²

ดร.ไพโรจน์ พรหมมีเนตร³

ดร.พงษ์ศักดิ์ ศรีวรกุล⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 10 คน และใช้แบบสอบถามความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสอบถามผู้บริหารและครู จำนวน 336 คน 2) พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ด้วยการสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน และ 3) ประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

² อาจารย์ประจำคณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

³ อาจารย์ประจำคณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

⁴ อาจารย์ประจำคณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3) ด้านการนิเทศการศึกษา 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ 8) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2) การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบหลัก 69 องค์ประกอบย่อย

3) การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

The purpose of this research were 1) to study the component of academic administrative model for schools under the provincial administrative organization in North Eastern provincial cluster of under part I 2) to develop an academic administrative model for schools under the provincial administrative organization in North Eastern provincial cluster of under part I and 3) to evaluate an academic administrative model for schools under the provincial administrative organization in North Eastern provincial cluster of under part I. The research procedure comprised of 3 steps : 1) to study the component of academic administrative model for schools under the provincial administrative organization in North Eastern provincial cluster of under part I based on relevant documents and related research, including by interviewing administrator and head of academic section for 10 persons and questionnaires with administrators and teachers, totally 336 persons.

2) to develop an academic administrative models for schools under the provincial administrative organization in North Eastern provincial cluster of under part I based on the focus group discussion of experts 10 persons. 3) to evaluate an academic administrative models for schools under the provincial administrative organization in North Eastern provincial cluster of under part I based on the evaluation of experts 15 persons.

The findings were as follow:

1. The components of academic administrative model for schools under the provincial administrative organization in North Eastern provincial cluster of under part I comprised of 8 major elements were 1) learning process development 2) measurement,

evaluation and credit transfer of learning results 3) educational supervision 4) school curriculum development 5) media, innovation and educational technology development 6) research for educational quality development 7) internal quality assurance system development and 8) learning resources development

2. The development of academic administrative model for schools under the provincial administrative organization in North Eastern provincial cluster of under part I found that the expert consensus opinion confirmed the academic administrative model for schools under the provincial administrative organization in North Eastern provincial cluster of under part I comprised of 8 major elements and 69 minor elements.

3. The evaluation of academic administrative model for schools under the provincial administrative organization in North Eastern provincial cluster of under part I found that the developed model was appropriate, possible and beneficial at most.

Keywords : The Academic Administrative Model for School.

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นการเปลี่ยนแปลงจากยุคอุตสาหกรรมการผลิตไปสู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร มีความร่วมมือ และในเวลาเดียวกันก็มีการแข่งขันกัน รวมทั้งด้านการศึกษา และเป็นไปอย่างรวดเร็วต่อเนื่องตลอด เวลาจนเกิดการปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นและหน่วยปฏิบัติการมากขึ้น ในลักษณะการกระจายอำนาจให้โรงเรียนและท้องถิ่น มีอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบสูงขึ้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในสังคมไทย ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การปกครอง รวมทั้งระบบราชการ ทั้งนี้ระบบการศึกษามีการปฏิรูปการบริหารหลักสูตร การจัดการ การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 283 กำหนดให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบกับมาตรา 49 และมาตรา 289 กำหนดว่าให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอบรมตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องและระบบการศึกษาของชาติ ส่วนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 41 และมาตรา 42 ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 21 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาตามความพร้อมความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น^[2]

ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการจัดการศึกษาสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพแต่จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดต้องครบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมามีคะแนนเฉลี่ยในหลายกลุ่มสาระวิชาต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 50 ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้น

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ต้องใช้การประสานความร่วมมือกันหลายฝ่าย หน่วยปฏิบัติที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพพัฒนาผู้เรียนโดยตรง คือ สถานศึกษา การที่สถานศึกษา จะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ต้องอาศัยระบบบริหารจัดการที่ดี กระบวนการสำคัญที่จะส่งผลให้ได้ระบบบริหารจัดการที่ดีได้ คือ การบริหารวิชาการ ซึ่งงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานทางวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น

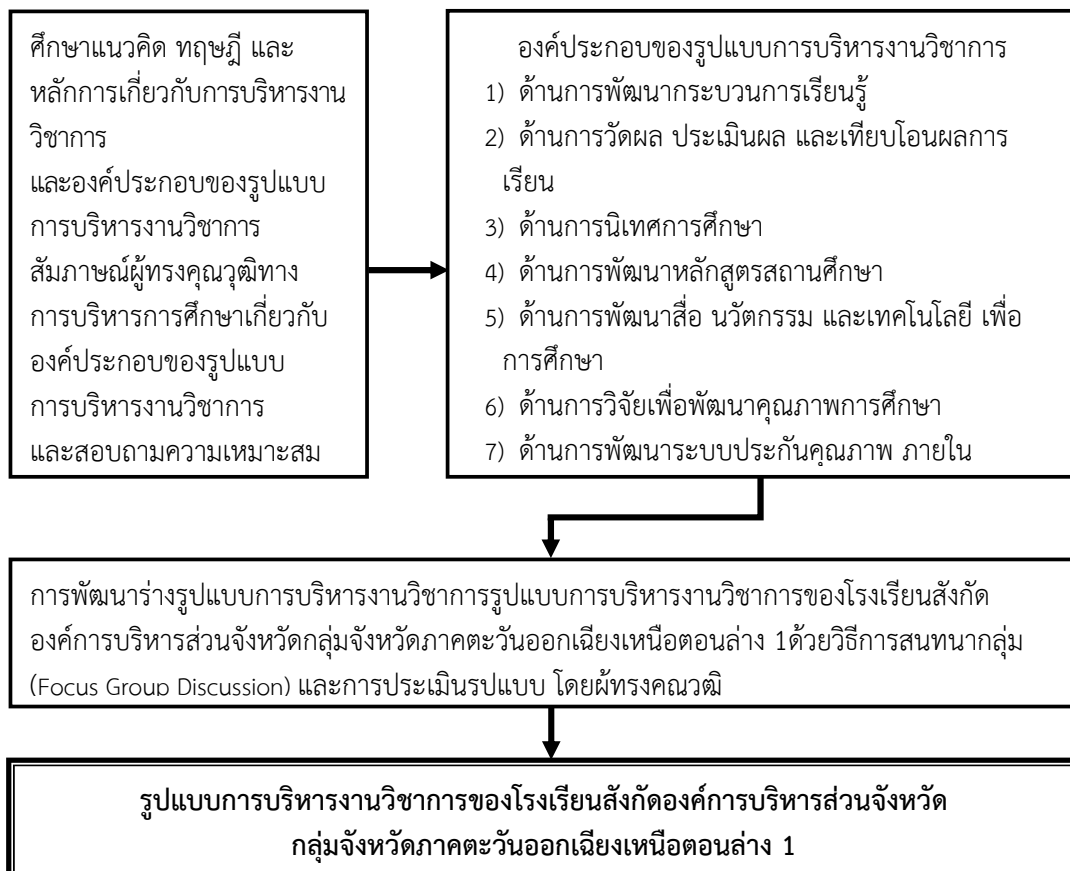
จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนและปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนำไปเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเป็นลักษณะวิธีการวิจัย แบบผสมผสาน (Mix Method Research) ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 2 ประกอบด้วยเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 3 ประกอบด้วยแบบประเมิน

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล รายละเอียดดังนี้

1. ขอนหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงผู้บริหารหน่วยงานต้นสังกัดของกลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลตามหน่วยงานต้นสังกัดของกลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
3. ทำการรวบรวมแบบสัมภาษณ์หรือแบบสอบถามหรือแบบประเมินที่ได้กลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์
4. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ

7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

8. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการ มี 8 องค์ประกอบหลัก 69 องค์ประกอบย่อย และสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ เรียงลำดับองค์ประกอบตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการนิเทศการศึกษา 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการวิจัยเพื่อ

พัฒนาคุณภาพการศึกษา 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ 8) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่านได้ตรวจสอบยืนยันรับรอง และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบหลัก 69 องค์ประกอบย่อย รายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบหลักที่ 1 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประกอบด้วย 9 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) จัดระบบโครงสร้างสถานศึกษาให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน 2) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา 4) ดำเนินการพัฒนางานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 5) กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง 6) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน 7) ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดในการปรับปรุงพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 8) ประสานความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการประเมินสถานศึกษา และ 9) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบหลักที่ 2 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนประกอบด้วย 10 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) กำหนดระเบียบหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล 2) กำหนดระเบียบหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียน 3) อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบหรือแนวปฏิบัติการวัดผลและประเมินผล 4) แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติงานด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 5) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผล 6) สร้างเครื่องมือและกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผล 7) ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย เป็นระยะ ๆ 8) กำกับ ติดตามการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะๆ 9) ประเมินเครื่องมือวัดผลและประเมินผล และ 10) พัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

องค์ประกอบหลักที่ 3 ด้านการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ 2) แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศงานวิชาการ 3) จัดทำแนวปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการ 4) จัดทำปฏิทินการนิเทศงานวิชาการ 5) อบรมครูให้มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศงานวิชาการ 6) ดำเนินการนิเทศงานวิชาการด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เหมาะสมกับสถานศึกษา 7) ประเมินผลการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษา 8) พัฒนาระบบการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษา และ 9) ประสานความร่วมมือหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้การนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษา

องค์ประกอบหลักที่ 4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของสถานศึกษา 2) สร้างความ

ตระหนักให้แก่ครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน 3) อบรมการทำวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครู 4) ส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียน 5) กำกับ ติดตามการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน 6) ประสานความร่วมมือในการวิจัยกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น 7) เผยแพร่ผลงานการวิจัยกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น และ 8) แลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาคุณภาพการศึกษา กับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

องค์ประกอบหลักที่ 5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) ศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อการเรียนรู้ 2) ศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 3) อบรมพัฒนาครูเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และนวัตกรรม 4) จัดให้มีศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม 5) จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม 6) จัดหาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เหมาะสม 7) เลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย 8) ประเมินคุณภาพของสื่อและเทคโนโลยีที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ 9) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และนวัตกรรม และ 10) กำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีเป็นระยะ และสม่ำเสมอ

องค์ประกอบหลักที่ 6 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลาง 2) ศึกษาสภาพความต้องการของชุมชน 3) อบรมบุคลากรเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4) จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 5) นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 6) ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 7) ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และ 8) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

องค์ประกอบหลักที่ 7 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) วิเคราะห์และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ 2) จัดเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ 3) ส่งเสริมให้มีการอบรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเหมาะสม 4) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม 5) จัดหาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน 6) กำหนดวิธีการประเมินผล การเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ 7) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างเหมาะสม 8) ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ และ 9) จัดให้มีการกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบหลักที่ 8 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) สำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน 2) จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน 3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน 4) ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน 5) ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชนให้เกิดองค์ความรู้ และ 6) เผยแพร่แหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งรายด้านและภาพรวม เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสม ตามลำดับ

9. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ได้ข้อค้นพบซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ การสัมภาษณ์เชิงลึก และสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบ ทำให้ได้องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการ 8 องค์ประกอบหลัก 69 องค์ประกอบย่อย ในส่วนขององค์ประกอบหลัก ประกอบด้วย ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ 8 งาน และสอดคล้องกับ ภาวดี อนันต์นาวิ ได้กำหนดขอบข่าย/ภารกิจการบริหารงานวิชาการไว้ 12 ด้าน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอว่า การบริหารงานวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา สำหรับผู้มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารได้สนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรทุกฉบับที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเป็นงานที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น จะต้องมิกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน คือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานทางวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น ทั้งนี้ Van Miller กล่าวว่า วิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษาและที่สำคัญมากที่สุด ได้แก่ การจัดโปรแกรมการสอนและการปฏิบัติตามโปรแกรมรวมทั้งการวัดผลเพื่อที่จะได้ติดตามการเรียนการสอนของครูและนักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดบริการในการสอน

2. จากผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบหลัก 69 องค์ประกอบย่อย ซึ่งสอดคล้องกับ ปรีชาติ ชมชื่น ได้ทำการศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา มีองค์ประกอบของรูปแบบ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กลไกการดำเนินการ 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยรูปแบบประกอบด้วยองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ 7 องค์ประกอบหลัก 63 องค์ประกอบย่อย และองค์ประกอบผู้ที่มีส่วนร่วม 8 องค์ประกอบหลัก 57 องค์ประกอบย่อย และสอดคล้องกับ คัมภีร์ สุดแท้ ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัย พบว่า การ

พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มี 2 องค์ประกอบหลัก 17 องค์ประกอบย่อย คือ องค์ประกอบหลักที่ 1 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มี 11 องค์ประกอบย่อย และองค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนาการบริหาร งานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มี 6 องค์ประกอบย่อย

3. จากผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งรายด้านและภาพรวม สอดคล้องกับ เพชริน สงค์ประเสริฐ^[13]ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหาร งานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหลังจากการทดลอง ยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีม 4 องค์ประกอบที่พัฒนาขึ้นว่ามีความเป็นไปได้และเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ส่วน คัมภีร์สุดแท้ ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความมีประโยชน์ของรูปแบบ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และ วิภา ทองหง่า ได้ทำการศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และใช้ประโยชน์ได้จริง สอดคล้องกับทฤษฎีและกรอบแนวคิดการวิจัย และยังสอดคล้องกับ ปรีชาติ ชมชื่น ได้ทำการศึกษาแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผล ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ด้านเงื่อนไขความสำเร็จและความเป็นประโยชน์ในด้านกลไกการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด

10 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการไปใช้พัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการไปใช้ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการไปใช้ในสถานศึกษาเพื่อสร้างแนวปฏิบัติการบริหาร งานวิชาการที่เป็นระบบสามารถปฏิบัติได้จริงและเกิดประสิทธิผลในด้านการบริหารงานวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานด้านอื่น ๆ ของสถานศึกษาหรืออาศศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

2.2 ควรศึกษาประสิทธิผลหรือความพึงพอใจในการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ไปใช้ในสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดอื่น

11. บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2549. **คู่มือแนวทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

คณะกรรมการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ. 2542. **การปฏิรูประบบการบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ : เซเวนพรีนติ้งกรุ๊ป จำกัด

คัมภีร์ สุดแท้. 2553. **การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ปรีชาติ ชมชื่น. 2555. **รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2553. **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

เพชริน สงค์ประเสริฐ. 2550. **การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิต บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ภารดี อนันต์นาวิ. 2553. **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มนตรี จำกัด.

วิภา ทองหง่า. 2554. **รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). 2556. **รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2555**.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552. **คู่มือการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ. ฟ้าเมืองไทย).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543. **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

Van Miller. 1965. **The Pubic Administration of American School System**. New York :The Macmillan Company.